

Vilde vikinger og dødbringende akademikere

Vikinger på Tværs – en styrkelse af vikingeformidlingen i den midtjyske oplevelsesøkonomi

Erik Chalatsis

Den 1. november 2010 indledte Ringkøbing-Skjern Museum et samarbejde med Moesgård Museum om at udvikle vores formidlingstilbud indenfor vikingetiden. Projektet løber over to år og hedder "Vikinger på Tværs".

Projektets formål er at udvikle nye formidlingstiltag såsom arrangementer, skoletjeneste og nybyggerier. Summen af disse tanker og tiltag skulle gerne munde ud i, at Bork Vikingehavn og Moesgård Museum bliver endnu mere interessante at besøge, når projektet er færdigt ved udgangen af 2012.

Der er rigtigt meget vikingeri i gang i Danmark i disse år; alle museer og attraktioner forsøger at positionere sig på markedet. Nationalmuseet planlægger en stor ny udstilling – som indtil videre er programsat til at skulle åbne i 2013. Derfor skal alle vikingeatraktioner være klar i deres eventuelle nye rammer og med nye formidlingstilbud til 2013, for når Nationalmuseet åbner deres store nye udstilling, vil der komme meget større fokus på vikingetiden i Danmark, end der har været i mange år.

De største aktører inden for formidlingen af vikingetiden i region Midtjylland er Ringkøbing-Skjern Museum og Moesgård Museum. Derfor er regionen indgået i et samarbejde med os om at gøre Midtjylland klar til de nye tider indenfor den historiske og arkæologiske formidling af vikingetiden.

Indsatsområder

Vi arbejder ud fra tre indsatsområder i "Vikinger på Tværs"

- Til Højborgs i Vikingetiden
- Til Havs i Vikingetiden
- Kult og Kirke i Vikingetiden

Disse tre indsatsområder er udvalgt ud fra, hvad vi synes, vi kan differentiere os på i forhold til de andre vikingeatraktioner i Danmark. Men også ud fra de fysiske rammer, vi allerede har, og de formidlingsområder, vi har erfaring med i forvejen.

Indsatsområdet "Til Højbords i Vikingetiden" har vi valgt ud fra den forudsætning, at mad kan alle mennesker mødes omkring. Indsatsområdet "Til Havs i Vikingetiden" har vi valgt, fordi vi har den næststørste vikingskibsflåde i Danmark, kun overgået af Vikingskibsmuseet i Roskilde. Ydermere har vi også søkyndigt personale til at sejle med skibene. Indsatsområdet "Kult og Kirke i Vikingetiden" udspringer af

vores meget roste og meget flotte kirke i Bork Vikingehavn, som blev indviet i sommeren 2010 af biskoppen i Ribe. Det betyder, at den kan bruges til officielle kristne ritualer som dåb og bryllup.

I det følgende vil jeg fortælle lidt om, hvordan vi arbejder med vores indsatsområder.

Til Højbords i Vikingetiden

I 2010 og 2011 har vi arbejdet med to madkoncepter: 'Højbordsarrangement' og 'Mad og Viden'.

Højbordsarrangementet er et festorgie i vikingemad og vikingeunderholdning. Gæsterne nyder en fem- eller syv-retters

menu. I arrangementet er der indlagt rollespil, musik, sang, vikingelege samt foredrag mm. Vi sammensætter menuen, men gæsterne vælger selv aktiviteter og underholdning ud fra en ønskeliste. Højbordsarrangementerne er en succes. Vores største oplevelse til dato med højbordsarrangementerne var, da hele regionsrådet for region Midtjylland var inviteret til spisning fredag den 13. maj 2011. Her var det en solrig, lun forårsaften, som dannede den perfekte ramme om et højbordsarrangement med masser af mad og god underholdning i slå-mave-pauserne.

Men vi mangler større kapacitet, så vi kan rumme flere gæster og opnå nogle stordriftsfordele både mht. pris og personale. For højbordsarrangementerne er lidt for personalekrævende i deres nuværende form. Derfor har vi udviklet et "light" højbordsarrangement. Her får gæsterne to retter mad, som vi bestemmer, og to aktiviteter efter gæstens ønske. Dette lightarrangement debuterede vi med i december 2011, og vi kan allerede fornemme, at vi er inde på noget af det rigtige. Gæsterne har samme gode oplevelse, og vi kan gennemføre det med færre personalekræfter end hidtil.

En anden fordel med "light" højbordsarrangementerne er, at vi kan gøre dem temabaserede. Light arrangementet i december 2011 var selvfølgelig juleinspireret. Her opnåede vi et rigtigt fornemt samspil mellem vores kirke og et foredrag om den sene vikingetids og tidlige middelalders kristmesse. På denne måde kan vi holde både pris og personalekræfter på et fornuftigt niveau.

Vikingetidsformidling, hvor mad og aktiviteter indgår, vil også fremadrettet være et stort og vigtigt indsatsområde for Bork Vikingehavn. Vi kommer virkelig ud over rampen ved disse arrangementer. Den meget positive og konstruktive feedback, vi modtager fra vores gæster, viser også, at det helt sikkert er en farbar vej fremad mod 2013.

Hvornår er du sidst, efter en middag på en restaurant, ligefrem vendt tilbage til restauranten for at rose den for en dejlige oplevelse? På Bork Vikingehavn har vi flere gange oplevet, at gæster er vendt tilbage med netop dette budskab efter et højbordsarrangement!

Til Havs i Vikingetiden

Dette indsatsområde er en af vores yndlinge. Dels fordi vi er den ene af kun to vikingeatraktioner i Danmark, som kan tilbyde sejlads med vikingeskibe for vores gæster. Dels fordi det er hyleskægt at sejle med vikingeskib – man mærker virkelig fjord og hav om bord på et vikingeskib. Når det handler om glæden ved havet og sejladsen, ligger danskernes blod i dag ikke langt fra vore vikingeforfædres.

Vi har haft stor succes med vores aftensejladser for turer i sommeren 2011, men også her er vi løbet ind i kapacitetsproblemer. Vikingeskibe er normalt ikke specielt store. Havhingsten af Glendalough, som ligger i Vikingeskibsmuseet Roskilde, er verdens største rekonstruktion af et vikingeskib.

Den kræver en besætning på 60-70 mand, og hører så absolut til sjældenhederne. De to største skibe, vi bruger til sejlads i Bork Vikingehavn, er Byrjagol, som kræver en besætning på fem til ni mand, og Ravnungen, der kan have op til 16 med om bord. Det betyder, at vi kun kan have relativt få mennesker med på fjorden ad gangen, for der er også et sikkerhedsaspekt, som vi ikke kan gå på kompromis med.

Når vi nu ikke kan sejle med mange mennesker på korte sejlads, laver vi længere og hyppigere sejlads for få mennesker. Her satser vi på kvalitet og fordybelse i kunsten at sejle med vikingeskib. Derfor har vi besluttet at tage på vikingetogt i forsommeren 2012. Det betyder, at bådelaugget på Bork Vikingehavn er kommet i skarp sømandstræning

vinteren over. Vi vil nemlig gerne vise vores vikingeskibe og vikingebesætninger frem. Formålet med togtet er bl.a. at teste vores egen kunnen, og vi regner med et togt på tre-fire dage – måske en hel uge – alt efter hvor godt, det går. Hvis vores besætning viser sig at kunne stå distancen, er der åbnet op for nogle interessante perspektiver i formidlingen af den maritime vikingetid.

Hvad med fx at kunne leje et vikingeskib med besætning i to-tre dage, på samme måde som man lejer et sommerhus? At sejle et vikingeskib er også den ultimative øvelse til team-buildingskurser. Hvad med lejrskoler til søs?

Jep, der er et hav af muligheder lige udenfor Bork Vikingehavns brygge.

Kult og Kirke i Vikingetiden

Dette indsatsområde bliver først startet op i løbet af 2012. Kirken får et kirkedige og en klokkestabel i begyndelsen af 2012, så der kommer fin sammenhæng i dette hjørne af pladsen. Sammen med de to håndværkerhuse får vi en helt ny afdeling i vikingemiljøet på Bork Vikingehavn at formidle i.

Vi har også en offerplads, et 'vi', på havnen. Det giver os nogle gode muligheder for formidling, at både Asatroen og Kristendommen er synligt repræsenteret. Religion kan hurtigt blive lidt for teoretisk og flyvsk til, at man kan fastholde folk i en formidlingssituation ret længe ad gangen. Så er det fint at kunne supplere teorien med helt konkrete ting som en kirke og en offerplads med gudestøtter og dyreofringer.

Sæson 2012 vil komme til at byde på en præstegerning på Bork Vikingehavn, og det færdige kirkemiljø vil også styrke skoletjenesten. Det bliver helt fantastisk at formidle vikingetidens slutfase i brydningsfeltet imellem hedenskabens exodus og kristendommens indtog. Danmark var i forandring, og det er Bork Vikingehavn også.

I vores bestræbelser på, sammen med Moesgård Museum, at udvikle vikingetidsformidlingen i region Midtjylland, arbejder vi meget med workshops efterfulgt af seminarer. På workshops arbejder vi praktisk, "hands-on", med ideerne, fx ved at arrangere et højboardsarrangement for indbudte gæster. Det kunne også være at bygge bageovne som en "walk in" aktivitet for vores gæster, hvor man ikke behøver at melde sig til men bare kan droppe ind og være med.

Workshops bliver evalueret lige efter afholdelsen, og én gang om året bliver der afholdt et seminar, som vore samarbejdspartnere bliver inviteret til. Her gennemgår vi årets workshops og analyserer afvikling og indhold med henblik på vidensdeling. Vi betragter de udefrakommendes øjne og vurderinger af vores arbejde som en form for kvalitetskontrol.

Med projektet Vikinger på Tværs forventer Moesgård Museum og Ringkøbing-Skjern Museum at give vores vikingetidsformidling et eftersyn. Vi ændrer og tilpasser vores formidling til gæsternes forventninger til vikingetidsattraktioner med levendegørelse i det 21. århundrede. Herudover skal indholdet i formidlingen også tilpasses bedre til de nye byggerier, som løbende bliver tilføjet i begge museers vikingetidsmiljøer.

Herved forventer vi at Moesgård Museum og Ringkøbing-Skjern Museum fremstår som to tilbud, man ikke kan komme udenom, hvis man gerne vil besøge vikingetidsattraktioner og blive klogere på vikingetiden i region Midtjylland.

Erik Chalatsis kan kontaktes på ec@levendehistorie.dk

